

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ В СКЛАДІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

У забезпеченні національної безпеки та захисті національних інтересів України беруть участь численні органи державної влади. Відповідно до чинного законодавства і діючих нормативно-правових норм провідну роль тут відіграють вищі органи державної законодавчої і виконавчої влади, Президент України, Конституційний суд України, Прокуратура України, Суди загальної юрисдикції, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Державна Митна служба України, державні правоохоронні органи. Особлива роль відведена Збройним силам України. Діяльність зазначених суб'єктів широко представлена як у законодавчих та нормативних актах, так і в наукових публікаціях. Крім них специфічні функції у забезпеченні національної безпеки і відстоюванні національних інтересів нашої держави виконують Державні органи спеціальної компетенції, в тому числі правоохоронні органи «спеціального призначення, діяльність яких за функціональним призначенням відповідно до Конституції та законів України спрямована на захист національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України» [1, С.333].

Діяльність і функції зазначених органів спеціальної компетенції обумовлюються специфікою завдань, що впливає із особливостей загроз, викликів і ризиків для національної безпеки і, відповідно, національних інтересів. Суть справи в тому, що деталізація відповідних складових національної безпеки висвітлює цілу низку загроз і викликів для неї. Стосується це, насамперед, економічної, енергетичної та продовольчої безпеки, де можуть виникати або виникають загрози внутрішнього походження. В більшості випадків вони можуть обумовлюватись дією суб'єктивного фактору, тобто діяльністю відповідних посадових осіб у виробничо-господарській, комерційній та управлінській сферах.

Для протидії зазначеним загрозам в Україні, окрім основних суб'єктів забезпечення національної безпеки, діє низка установ і організацій, що мають статус державних органів спеціальної компетенції. Одна їх група викристалізовує проблему і на цій основі формує коло завдань, які необхідно вирішити. Дані організації фактично виконують директивно-дорадчі і консультативні функції. До їх числа слід віднести:

- 1) Комітет з питань антикорупційної політики Верховної Ради України;
- 2) Міністерство юстиції України;

3) Національну раду з питань антикорупційної політики як консультативно-дорадчий орган при Президентові України.

Другу групу становлять державні органи, які безпосередньо здійснюють як управлінням процесу протидії корупції, так і оперативною роботою в плані здійснення превентивних дій щодо попередження корупції, а також виявлення фактів корупційної діяльності з усіма впливаючими з цього наслідками щодо забезпечення законності і правопорядку. До цих організацій належать:

- 1) Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК);
- 2) Національне антикорупційне бюро України (НАБУ);
- 3) Національна поліція України;
- 4) Служба безпеки України (СБУ);
- 5) Державне бюро розслідувань (ДБР);
- 6) Бюро економічної безпеки (БЕБ);

7) Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупції та інших злочинів.

Аналіз діяльності державних органів спеціальної компетенції у сфері запобігання корупції дозволяє виокремити установи, які здійснюють як превентивні заходи, так і безпосередню роботу з виявлення фактів корупційних дій, забезпечуючи відповідне правове реагування згідно з чинним законодавством.

Основне навантаження серед них приходить на Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) і Національне антикорупційне бюро України (НАБУ).

Особливу роль серед суб'єктів забезпечення національної безпеки у протидії та попередженні такої загрози, як корупція, відіграє Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), створене відповідно до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» № 1698-VII від 14 жовтня 2014 року (зі змінами та доповненнями).

Згідно із зазначеним Законом «Національне антикорупційне бюро України є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних та інших кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

При цьому «основними завданням Національного бюро є протидія корупційним та іншим кримінальним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції» [2].

Алгоритм роботи Національного антикорупційного бюро України в узагальненому вигляді передбачає такі етапи: 1) розслідування (розкриваються резонансні справи); 2) провадження справ;

3) висловлення (повідомлення) підозри відповідним юридичним чи фізичним особам; 4) складання обвинувальних актів; 5) скерування справ до суду. В своїй роботі НАБУ практикує активне міжнародне правове співробітництво. З метою удосконалення законодавства Національне бюро періодично виступає із законодавчими ініціативами.

Таким чином, можемо констатувати, що в Україні сформовано комплексну систему захисту національних інтересів від різного роду правопорушень. Оскільки корупція належить до злочинів, що мають особливо тяжкі наслідки для держави, для її запобігання та ефективної протидії створено розгалужену мережу державних органів спеціальної компетенції. Особливе місце серед них займає Національне антикорупційне бюро України. Водночас робота цього органу не має статичного характеру: корупційні прояви постійно еволюціонують, набуваючи нових форм, тому діяльність НАБУ потребує безперервного моніторингу, аналізу, дослідження та, на їх основі, вдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. *Адміністративне право України. Повний курс*. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018, 446 с.

2. Завдання, принципи та цінності. – Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/about-the-bureau/zasadi-roboti/zmist-ta-pryncypy-diyalnosti/>